VEEBRUAR 2023 / NR 290

TARTU VALLA KUUKIRI

AASTAST 1996

Rahvatantsurühm Metsataga

LK 13–14

Tartu valla taidlejad kohtusid Tabivere Rahvamajas

LK 3

Tartu Vallavolikogu kinnitas 2023. a eelarve

LK 5–11

Riigikogu valimised

LK 20

Kogu biojäätmeid muust prügist eraldi

LK 21

Liikumisaasta Tartu vallas avati talimängudega

Kogume kokku vanavanemate mälestused!

Kuukirja sünnipäeva puhul teen üleskutse Tartu valla elanikele koguda oma vanemate ja vanavanemate mälestusi nii tekstide kui ka fotode näol. Lugusid ja fotosid võib saata Kuukirja toimetuse e-posti aadressile kuukiri@tartuvald.ee.
Samuti võid anda toimetusele märku, kui vajad mälestuste kogumisel abi.

Kuukirjas avaldatakse eelmisel kuul valda sündinud ja meie seast lahkunute andmeid. Lehte lisatakse nende laste nimed, kelle vanemad on vallale nime avaldamiseks andnud loa.

Toimetusel on õigus vajadusel tekstidele teha keelekorrektuuri.

Kõige uuemad uudised Tartu vallas toimuvast leiad Tartu valla kodulehelt ning Tartu valla või Kuukirja Facebooki lehtedelt. Ära unusta alla laadida Tartu valla äppi! Äpi kaudu saab vallale edastada oma mõtteid ja teavitada parandust vajavatest objektidest.

Väljaandja: **Tartu Vallavalitsus ja Volikogu**

Toimetaja: **Katrin Sisask**
Tel. 5627 0280
e-post: kuukiri@tartuvald.ee

Küljendus: Katrin Sisask, Ekes OÜ

Tartu valla Kuukiri ilmub tasuta.
Kuukirja saab elektrooniliselt lugeda valla koduleheküljel aadressilt:
tartuvald.ee/tartu-valla-kuukiri
või ajakirjana Issuust:
issuu.com/tartuvallakuukiri

- Märtsi Kuukirjas avaldatavaid kaaskirju ja reklaame ootab toimetus **3. märtsini**.
- Jälgi Kuukirja tegemisi ka Facebookis: Tartu Valla Kuukiri
- Oled huvitav ettevõte Tartu vallas või tead inimest või tegu, mis vääriks kajastust? Saada vihje Tartu valla Kuukirjale!

Trükk: AS Ecoprint, Tiraaž: 6000

MIX Paber vastutustundlikest allikatest FSC® C092678 www.fsc.org

roheline trükis
Trükitud keskkonnateadlikus trükiettevõttes Ecoprint

JAANUARIST ON MUUTUNUD VALLAVALITSUSE JA TEENINDUSPUNKTIDE VASTUVÕTU AJAD!

Tartu Vallavalitsus
Haava tn 6, Kõrveküla alevik, Tartu vald, 60512 Tartumaa.
Kodanike vastuvõtt T kell 8.00–12.00 ja 12.30–18.00.
Tel. 510 6363, **e-post:** tartuvald@tartuvald.ee

Tabivere teeninduspunkt
Seoses Tabivere lasteaia rekonstrueerimistöödega toimub alates jaanuarist Tabivere teeninduspunktis kodanike vastuvõtt Tabivere Rahvamajas (Tuuliku 10, Tabivere alevik, Tartu vald, 49127 Tartumaa).
Tartu Vallavalitsuse HAP spetsialist Endla Suvi vastuvõtt K ja N kell 8.00–16.30 (lõuna 12.00–12.30) ja R kell 8.00–12.00. **Tartu Vallavalitsuse sotsiaaltööspetsialist Triin Vaino** vastuvõtt T kell 8.30–12.00.
Tel. 525 4948, **e-post:** tabivere@tartuvald.ee

Laeva teeninduspunkt
Väänikvere tee 8, Laeva küla, Tartu vald, 60608 Tartumaa.
Kodanike vastuvõtt T kell 13.00–16.30.
Tel. 5302 6608, **e-post:** laeva@tartuvald.ee

Piirissaare teeninduspunkt
Valla, Tooni küla, Tartu vald, 62603 Tartumaa.
Vastuvõtt T kell 9–10, muul ajal kokkuleppel
e-post: toomas.lindjärv@tartuvald.ee, piirissaare@tartuvald.ee, **Tel.** 529 4630

25.01.2023 vallavolikogu istungil vastu võetud otsused ja määrused

Kadri Linamägi, Tartu valla personali- ja dokumendihalduse spetsialist

MÄÄRUSED

Määrus nr 1 – Tartumaa arengustrateegia 2040 heakskiitmine

Kiideti heaks Tartu maakonna arengustrateegia „Tartumaa arengustrateegia 2040".

Määrus nr 2 – Tartu valla 2023. aasta eelarve

Võeti vastu Tartu valla 2023. aasta eelarve.

Tartu valla 2023. aasta eelarve kogumaht on 36 074 528 eurot. Vallavalitsusel lubatakse võtta laenu või emiteerida võlakirju investeeringute katteks kokku kuni 5 500 000 euro ulatuses. Reservfondi suuruseks määratakse 130 000 eurot. Kaasava eelarve osa suurus 2024. aasta eelarve koostamisel on 60 000 eurot ja ühe kaasava eelarve objekti maksumuse ülemmäär on 30 000 eurot.

OTSUSED

Otsus nr 1 – Sõltuva üksuse kohustuste tagamine

Tagada Osaühingu Tartu Valla Kommunaal võetavaid kohustusi seoses uue või vähekasutatud reisibussi soetamisega, bussi hind kuni 160 000 eurot + käibemaks.

Otsus nr 2 – Projektis „Põhja pst ja Muuseumi tee rekonstrueerimine ja laiendamine" osalemine

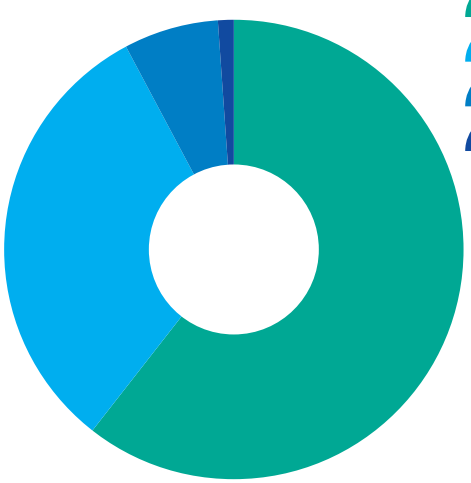
Anda Tartu Vallavalitsusele luba osaleda projektis „Põhja Puiestee ja Muuseumi tee rekonstrueerimine ja laiendamine". Rahastada punktis 1 nimetatud projekti omaosalust summas kuni 1 050 000 eurot.

Otsus nr 3 – Projektis „Lähte tervisespordikeskuse olme- ja teenindushoone ehitamine" osalemine

Osaleda kultuuriministri 16.12.2022 määruse nr 22 „Regionaalsete tervisespordikeskuste olme- ja teenindushoonete rajamise toetamise tingimused ja kord" alusel rahastatavas regionaalsete tervisespordikeskuste olme- ja teenindushoonete rajamise toetusmeetmes projektiga „Lähte tervisespordikeskuse olme- ja teenindushoone ehitamine", mille arvestuslik kogumaksumus on 666 667 eurot. Rahastada projekti „Lähte

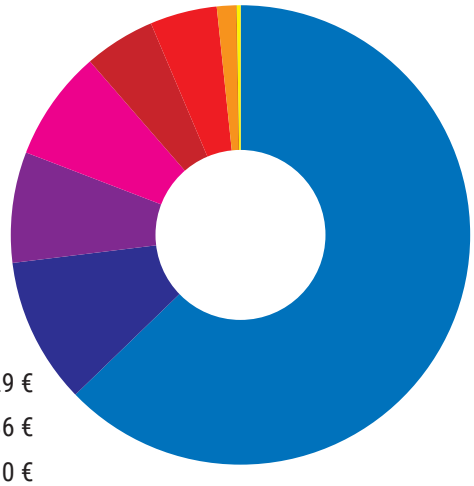
TARTU VALLA EELARVE 2023

Millest raha tuleb?

maksutulu	17 550 000 €
riigieelarve eraldis	9 092 237 €
teenused	1 963 400 €
muud tegevustulud	260 000 €
TULUD KOKKU	28 865 637 €

Kuhu raha läheb?

haridus	16 356 829 €
vaba aeg, kultuur	2 649 186 €
majandus	2 092 230 €
sotsiaalne kaitse	1 976 803 €
keskkonnakaitse	1 336 225 €
teenused	1 228 294 €
kommunaalmajandus	357 634 €
tervishoid	11 459 €
avalik kord	4 515 €
riigikaitse	700 €
KULUD KOKKU	20 581 195 €

Suurimad investeeringud aastal 2023

Tabivere lasteaed – 4,1 miljonit

Muuseumi tee pikendus Raadil – 0,65 miljonit

Laeva-Valmaotsa kergliiklustee – 0,51 miljonit

Lähte jääväljaku tenthall – 0,47 miljonit

Teed, sh kõvakatete ehitus – 0,4 miljonit

Lähte Ühisgümnaasiumi rek. projekt – 0,163 miljonit

tervisespordikeskuse olme- ja teenindushoone ehitamine" omaosalust summas kuni 166 667 eurot.

Otsus nr 4 – Nõusoleku andmine kinnisvara võõrandamiseks
Anda Tartu Vallavalitsusele nõusolek võõrandada vallale kuuluv Raudteeäärse tee katastriüksus (katastritunnus 79601:001:0658) tasuta Eesti Vabariigile.

Otsus nr 5 – Halduslepingu sõlmimine Maarja-Magdaleena kalmistu haldamiseks
Sõlmida MTÜ Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Maarja-Magdaleena Kogudusega, registrikood 80208281, haldusleping Tartu valla haldusterritooriumil asuva Maarja-Magdaleena vana ja uue kalmistu haldamisega seotud ülesannete täitmiseks.

Otsus nr 6 – Nõusoleku andmine kinnisvara võõrandamiseks
Tartu valla omandis on Maarja-Magdaleena külas Parkla tee 3 korterelamus asuvad korteriomandid registriosa 2637135 (korter 2 – esimese korruse ühetoaline korter, 42,0 m²) ja registriosa 2637635 (korter 7 – teise korruse kahetoaline korter, 52,1 m²), maaüksuse katastritunnus 77302:001:1560, pindala 1554 m², sihtotstarve 100% elamumaa.
Anda Tartu Vallavalitsusele nõusolek võõrandada avaliku elektroonilise enampakkumise korras parima hinnapakkumise teinud ostjale:
1.1. korteriomand registriosa 2637135 (korter 2) alghinnaga 18 000 eurot.
1.2. korteriomand registriosa 2637635 (korter 7) alghinnaga 20 000 eurot.

Otsus nr 7 – Riigikogu valimisteks jaoskonnakomisjonide moodustamine
Nimetati 2023. aasta riigikogu valimisteks jaoskonnakomisjonide esimehed ja liikmed.

Otsus nr 8 – Tabivere Vallavolikogu 14.12.2007 otsuse nr 48 kehtetuks tunnistamine
Tunnistada Tabivere Vallavolikogu 14.12.2007 otsus nr 48 „Tabivere valla elamute ja eluruumide sotsiaalelamuteks ja -korteriteks tunnistamine" kehtetuks.

Otsus nr 9 – Vaideotsus
Jätta rahuldamata kodaniku vaie Tartu Vallavolikogu 28.11.2019 otsuse nr 108 kehtetuks tunnistamiseks osas, millega määrati avalikku kasutusse asjaõiguslepingu sõlmimise või sundvalduse seadmise kaudu maaüksused 77301:003:0107 (Elistvere töökoda), 77301:001:0364 (Haavamäe) ja 77301:003:0228 (Läti).

Otsus nr 10 – Audiitori määramine
Määrata Tartu valla konsolideerimisgrupi 2022.–2024. aasta majandusaasta aruande audiitorteenuse osutajaks OÜ Loodi Finantsid (registrikood 14055281).
Kinnitada audiitorteenuse osutaja ülesandeks aastate 2022–2024 kohta Tartu valla konsolideeritud aastaaruannete ning konsolideerimisgrupi ettevõtete (OÜ Tartu Valla Kommunaal, SA Raadi ja SA Saadjärve) aastaaruannete auditeerimine.

Otsus nr 11 – Revisjonikomisjoni 2023. aasta tööplaani kinnitamine
Kinnitati revisjonikomisjoni 2023. aasta tööplaan.

Järgmine volikogu istung toimub 15.02.2023 algusega 16.00.

Istungi otseülekannet on võimalik vaadata volikogude infosüsteemis VOLIS. Istungit saab järelvaadata YouTube'i kanalis Tartu Vallavolikogu.

Volikogu istungite materjalid on avalikult kättesaadavad veebis: tartuvald.ee/et/volikogu-istungite-materjalid.

Tartu Vallavalitsuse algatatud ja kehtestatud detailplaneeringud

Tartu Vallavalitsus

Tartu Vallavalitsus algatas oma 19.01.2023 a. korraldusega nr 89 Raadi alevis asuva Vahi tn 63 maaüksuse detailplaneeringu.

Planeeringu eesmärgiks on kavandada Raadi alevis asuvale Vahi tn 63 maaüksusele elamukrundid ning ühiskondliku hoone krunt ja määrata ehitusõigused üksikelamute, abihoonete ning ühiskondliku hoone püstitamiseks. Planeeringuala pindala on ca 1,2 ha.
Detailplaneeringu koostamine on vajalik tulenevalt planeerimisseadusest ning Tartu valla üldplaneeringust. Detailplaneeringu algatamise korraldusega on võimalik tutvuda Tartu valla koduleheküljel www.tartuvald.ee.

Tartu Vallavalitsus kehtestas 19.01.2023 a korraldusega nr 88 Raadi alevis asuva Koidutähe tn 4 maaüksuse detailplaneeringu.

Planeeringuga on kavandatud jagada Koidutähe tn 4 maaüksus (kü 79403:002:1551) üksikelamu kruntideks. Planeeringuala suurus ca 1,2 ha. Planeeringuga määratakse ehitusõigus ja hoonestustingimused, lahendatakse juurdepääsud ja tehnovõrkudega varustamine ning haljastus.
Planeeritud tegevuste realiseerimisel ei ole ette näha olulist keskkonnamõju, samuti ei seata ohtu inimeste tervist, vara või kultuuripärandit. Planeeringu elluviimisel võib tekkida vaid ajutine negatiivne mõju, mis on tingitud ehitustegevuse iseloomust ning on tunnetatav ehitusaegsel ajal.
Kehtestamise korralduse ja kehtestatud planeeringuga on võimalik tutvuda Tartu valla koduleheküljel www.tartuvald.ee

Lähte alevikus asuva Vahtra tn 4 maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu algatamisest ja KSH algatamata jätmisest teavitamine

Tartu Vallavalitsus teatab, et on algatanud 05.01.2023 korraldusega nr 24 Lähte alevikus asuva Vahtra tn 4 maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu koostamise ja jätnud sama korraldusega algatamata antud dokumendi keskkonnamõju strateegilise hindamise.
Planeeringu eesmärk on kaaluda Vahtra tn 4 kinnistu (kü 79401:005:0091) sihtotstarbe muutmist energia tootmise ja jaotamise ehitise maaks, tootmishoonemaaks, laohoone maaks ja kontori- ja büroohoone maaks ning määrata ehitusõigus taastuvenergia

(peamiselt biokütuse, nt puit – hakkpuit, pelletid) baasil töötava koostootmisjaama ning kontoriruumide rajamiseks. Planeeringuala pindala on ca 7 100 m2.
KSH jäeti algatamata kuna koostatud KSH eelhinnangu kohaselt ei kaasne kavandatava tegevusega olulist keskkonnamõju. Eelhinnangu koostaja on seisukohal, et detailplaneeringule KSH algatamine ei ole vajalik kui järgitakse eelhinnangus toodud tingimusi ja nõudeid. Keskkonnatingimustega on võimalik arvestada planeerimisseaduse §-s 126 lg 1 määratud ülesannete täitmisel planeeringumenetluse käigus. Eelhinnangu tulemusena on jõutud järeldusele, et keskkonnamõju strateegilist hindamist ei ole vajalik algatada.
Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja Tartu valla üldplaneeringust. Planeeringu menetluse raames viiakse läbi müra uuring ning õhusaaste leviku kaardistamine.
Detailplaneeringu koostamise algataja, korraldaja ja kehtestaja on Tartu Vallavalitsus (e-post tartuvald@tartuvald.ee, tel. 510 6363, aadress Haava tn 6 Kõrveküla alevik). Detailplaneeringu koostaja on Väliprojekt OÜ (e-post liis@valiprojekt.ee).
Detailplaneeringu algatamise ja KSH algatamata jätmise korraldusega on võimalik tutvuda tööpäeviti Tartu Vallavalitsuses (Haava tn 6 Kõrveküla alevik) või Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee

Riigikogu valimised

Info: Tartu Vallavalitsus ja veebilehekülg www.valimised.ee
Teksti koostas: Katrin Sisask

Valimisnädal algab esmaspäeval, 27. veebruaril ja lõpeb pühapäevasel valimispäeval 5. märtsil.

Välisriigis hääletamine
Riigikogu valimistel saab hääletada ka Eesti välisesindustes. Välisesindustes toimub hääletamine 18. veebruarist 23. veebruarini vähemalt kahel päeval.

Jaoskonnas hääletamine
Valija pole enam seotud ühe kindla valimisjaoskonnaga, vaid saab oma valimisringkonna piires hääletada ükskõik millises jaoskonnas. Esmaspäevast neljapäevani on igas vallas ja linnas avatud vähemalt üks valimisjaoskond, kus saab hääletada ka väljaspool oma elukohajärgset valimisringkonda. Reedel, laupäeval ja pühapäeval saab hääletada ainult oma elukohajärgses valimisringkonnas. Kodus hääletamine toimub reedest pühapäevani.

E-hääletamine
E-hääletada saab ainult arvutis. Enda tuvastamiseks ja hääletamiseks on vaja kas ID-kaarti ja ID-kaardi lugejat või mobiil-IDd ning nende juurde käivaid PIN-koode. E-hääletada saab valimisnädala esmaspäevast laupäevani. Pühapäeval on võimalik oma e-hääl jaoskonnas hääletades tühistada.

Vaatlemine
Igaühel on õigus valimistel osaleda vaatlejana. Selleks, et e-hääletamise toimingud oleksid arusaadavad, korraldab riigi valimisteenistus enne iga valimise e-hääletamise perioodi vaatlejate koolituse. Lisaks koolitusest osavõtule saavad vaatlejad jälgida ka e-hääletamise süsteemi seadistusprotseduure ja olla kohal häälte kokku lugemisel valimispäeva õhtul.

Rohkem infot leiad veebilehekülje www.valimised.ee

Valimisjaoskonnad riigikogu 2023. aasta valimisteks Tartu vallas

Riigikogu valimistel on sarnaselt volikogu valimistele terve valimiste nädal. 27. veebruarist kuni 2. märtsini igas omavalitsuses avatud vähemalt 1 valimisjaoskond, kus saab hääletada ka väljaspool valimisringkonda.

Tartu vallas on selleks jaoskonnaks **Kõrvekülas asuv 1. jaoskond**. Elektroonilised valimisnimekirjad olid esimest korda kasutusel 2021. a kohalike omavalitsuste valimistel. Ka seekordsetel riigikogu valimistel on kasutusel elektroonilised valimisnimekirjad. See annab võimaluse, et isik võib oma valimisringkonna sees minna ükskõik millisesse jaoskonda ja ta saab hääletada.

Tartu vallas on kokku 7 jaoskonda ja nende asukohad ning tööaeg on järgnev:

VALIMISJAOSKOND NR 1
Haava tn 6, Kõrveküla.
Jaoskond nr 1 asub Kõrvekülas vallamajas ja on avatud terve valimiste nädala ehk siis 27. veebruarist kuni 5. märtsini.

VALIMISJAOSKOND NR 2
Õpetaja tn 8, Lähte Ühisraamatukogu.
Jaoskond on avatud 3.–5. märtsini.

VALIMISJAOSKOND NR 3
Saadjärve tn 22, Äksi Raamatukogu.
Jaoskond on avatud 3.–5. märtsini.

VALIMISJAOSKOND NR 4
Mõisatamme tn 30, Raadi lasteaed Nupsik.
Jaoskond on avatud 3.–5. märtsini.

VALIMISJAOSKOND NR 5
Väänikvere tee 6, Laeva Kultuurimaja.
Jaoskond on avatud 3.–5. märtsini.

VALIMISJAOSKOND NR 6
Hariduse 1, Tabivere Põhikool.
Jaoskond on avatud 3.–5. märtsini.

VALIMISJAOSKOND NR 7
Kiriku tee 18, Maarja-Magdaleena rahvamaja.
Jaoskond on avatud 3.–5. märtsini.

Piirissaar kuulub 1. jaoskonna alla ja sinna minnakse kohapeale.
Ootame kõiki valima!

Valimisringkond nr 9 Jõgeva- ja Tartumaa kandidaadid (v.a Tartu linn)

Info: valimised.ee

Erakond Parempoolsed

188 ALLAN MUUK
189 KAREL KUNINGAS
190 KAIRE VAHEJÕE
191 KADRI SOMMER
192 TÕNU AIGRO
193 GUIDO POOK
194 IMRE VILT
195 AGO KAASIK
196 MARTIN KLEINERT

Erakond Eestimaa Rohelised

262 HANS LEONHARD KÕRGESAAR
263 AVE METS
264 ARVO KUIV
265 ALO KAASIK
266 ANTI EINPAUL
267 MATTIAS PILV

ISAMAA Erakond

371 AIVAR KOKK
372 JUHANI JAEGER
373 REET ALEV
374 ARGO ANNUK
375 AARE ANDERSON
376 IRINA ORLOVA
377 IVAR TEDREMA
378 RAIN SANGERNEBO
379 MAREK PIHLAK

Sotsiaaldemokraatlik Erakond

496 KAJAR LEMBER
497 PRIIT LOMP
498 ASSO NETTAN
499 MARIKA SAAR
500 LIIS ROSIN
501 MAIRE PÜSS
502 HANNES SOOSAAR
503 MAANO KOEMETS
504 JARNO LAUR

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

621 KERT KINGO
622 PEETER ERNITS
623 MARKO SAKSING
624 LAURI KONI
625 AIVAR ÕUN
626 ÜLLE ROSIN
627 ANDRES OSTRA
628 TÕNU KALJA
629 ARLO SÄÄLIK

Erakond Eesti 200

746 IRJA LUTSAR
747 MÄRT MEESAK
748 ELO LUTSEPP
749 JAAK LAINESTE
750 KERSTI KIVIRÜÜT
751 AARE LILL
752 VIKTORIA LEPP
753 MARTIN VILEN
754 KUIDO NÕMM

Eesti Reformierakond

871 URMAS KRUUSE
872 LUISA RÕIVAS
873 ERKKI KELDO
874 TOOMAS JÄRVEOJA
875 TRIIN NÕMMISTU
876 VIKTOR SVJATÕŠEV
877 MERILI RANNISTE
878 AIVAR SAARELA
879 KAISA EDENBERG

Eesti Keskerakond

996 TAAVI AAS
997 IGOR GRÄZIN
998 ANGELA SAKSING
999 PEETER LAASIK
1000 PEEP PÕDDER
1001 KALEV PARIK
1002 MARIANNE KIVIMURD-TARELKINA
1003 MAX KAUR
1004 AIVAR ALEKSEJEV

EESTIMAA ÜHENDATUD VASAKPARTEI

1055 SERGEI JERJOMIN

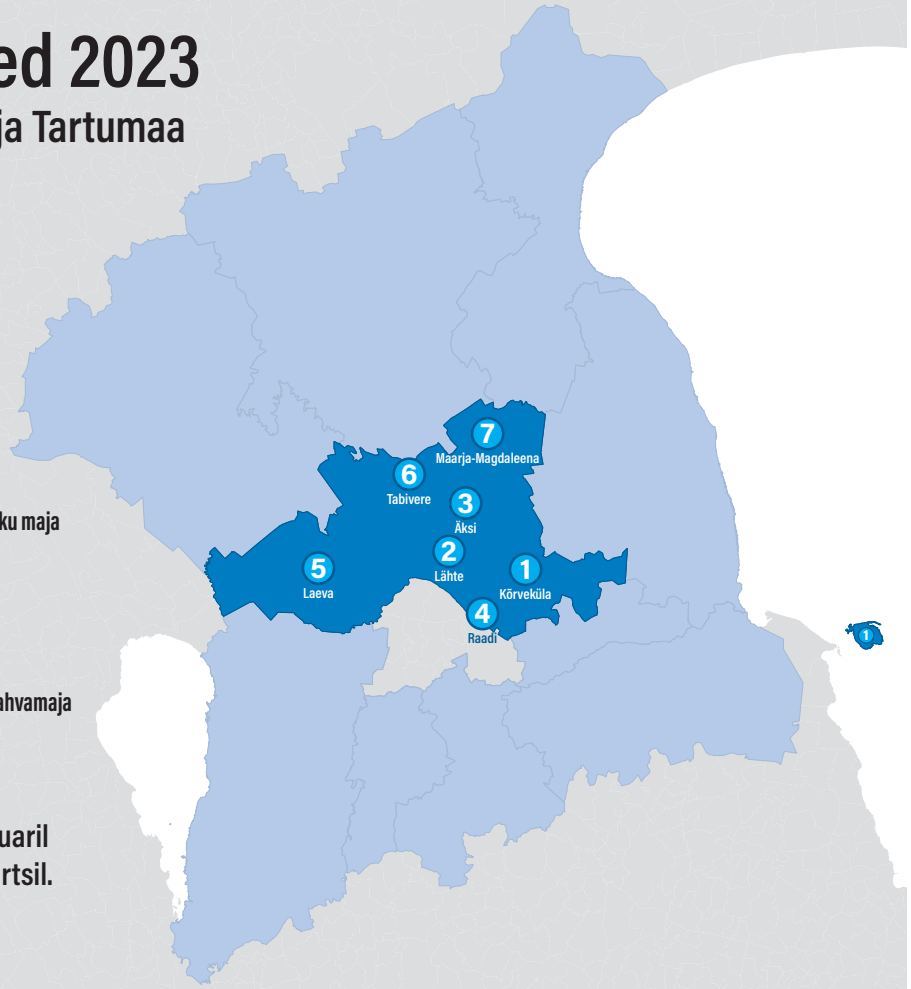
Riigikogu valimised 2023

Valimisringkond nr 9 Jõgeva- ja Tartumaa

7 mandaati

Valimisjaoskonnad Tartu vallas:

1. **Valimisjaoskod nr 1**
   Haava tn 6, Kõrveküla - **Tartu Vallavalitsuse hoone**
2. **Valimisjaoskod nr 2**
   Õpetaja tn 8, Lähte - **Lähte Ühisraamatukogu**
3. **Valimisjaoskod nr 3**
   Saadjärve tn 22, Äksi - **Äksi Raamatukogu**
4. **Valimisjaoskod nr 4**
   Mõisatamme tn 30/2, Raadi - **Raadi Lasteaia Ripsik Nupsiku maja**
5. **Valimisjaoskod nr 5**
   Väänikvere tee 6, Laeva - **Laeva Kultuurimaja**
6. **Valimisjaoskod nr 6**
   Hariduse tn 1, Tabivere - **Tabivere Põhikool**
7. **Valimisjaoskod nr 7**
   Kiriku tee 18, Maarja-Magdaleena - **Maarja-Magdaleena Rahvamaja**

Valimisnädal algab esmaspäeval, 27. veebruaril ja lõpeb pühapäevasel valimispäeval 5. märtsil.

rohelised

ROHELINE ENERGIA, TARK ARENG

Hans Leonhard Kõrgesaar
Eesti Maaülikool, tudeng. Looduskaitsja
nr 262

Ave Mets
Tartu Ülikool, teadur (filosoofia)
nr 263

Arvo Kuiv
Ehitus- ja eritööde spetsialist
nr 264

Alo Kaasik
Tartu Ülikool, tudeng
nr 265

Anti Einpaul
Ettevõtja, koolitaja
nr 266

Mattias Pilv
GPV Estonia, testiinsener
nr 267

Sinu kandidaadid Jõgeva- ja Tartumaal

Aivar Kokk
Riigikogu rahanduskomisjoni esimees, Oma mees Toompeal

Argo Annuk
Eelmine Kambja vallavanem

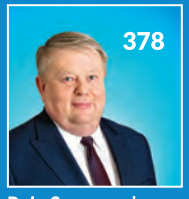
Ivar Tedrema
Pikaajaline Kambja vallavanem

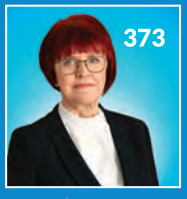
Juhani Jaeger
Haridus- ja teadusministri nõunik

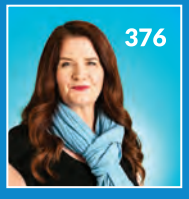
Aare Anderson
Luunja vallavanem

Rain Sangernebo
Pikaajaline Nõo vallavanem

Reet Alev
Põltsamaa Vallavolikogu esimees Viljandi linnaarengu spetsialist

Irina Orlova
Peipsiääre Volikogu liige, ettevõtja

Marek Pihlak
Elva Vallavolikogu liige, Elva spordijuht

PEREDE heaks Isamaa:

- kehtestab tulumaksuvaba miinimumi 5000 eurot aastas iga alaealise lapse eest,
- annab abikaasadele õiguse esitada ühine tuludeklaratsioon, võrdsustab lapsetoetused, suurendades esimese ja teise lapse toetuse 100 eurole,
- tagab vanemapuhkuselt tööle naasnud lapsevanemale lapse haigestumisel hooldushüvitise tema keskmise palga väärtuses,

HARIDUSE, SPORDI JA KULTUURI heaks Isamaa:

- viib lõpule ülemineku eesti õppekeelele kõigis lasteaedades ja koolides,
- tõstab õpetaja töötasu alammäära 125 %-ni Eesti keskmisest palgast,
- toetab alushariduse, huvikoolide õpetajate ja treenerite palgatõusu,

RIIGIKAITSE heaks Isamaa:

- suurendab kaitsekulutusi eesmärgiga viia riigi kaitsevõimekus vastavusse julgeolekukeskkonnaga,
- tugevdab Kaitseliitu ja teisi vabatahtlikke riigikaitseorganisatsioone,
- toetab elanikkonnakaitset ja varjendite võrgustiku loomist.

MAJANDUSE heaks Isamaa:

- ajakohastab tööga seotud tulumaksuvabastuse piirmäärad,
- aitab jätkuvalt nii kodutarbijaid kui ka ettevõtjaid kõrgete energiahindade toimetulekul ning otsib võimalusi kütteenergia toetuse laiendamiseks kõikidele kodutarbijatele,
- viib Eesti elektrivarustuse hiljemalt 2030. aastaks täielikult üle kodumaisele elektrile,
- on vastu uutele maksudele ja maksumäärade tõusule.

PENSIONITE, TERVISHOIU JA SOTSIAAL-valdkonnas Isamaa:

- kehtestab lisapensioni lapse kasvatamise eest 1 kuu pensioni määras aastas,
- juurutab perearsiga sõlmitava patsiendilepingu ja isikliku terviseplaani,
- parandab koduhoolduse kättesaadavust,

REGIONAALPOLIITIKA JA KESKKONNA valdkonnas Isamaa:

- kasvatab inimeste liikumisvabadust ning seisab selle eest, et kodud ja ettevõtted üle Eesti oleksid heade transpordiühenduste ja kiire internetiga ühendatud iga ilmaga.
- piirab bürokraatiat, ülereguleerimist ja ametnike arvu kasvu, toetab kokkuhoidu ning aitab kaasa inimeste vabale eneseteostusele, turumajandusele, omandivabadusele ja ausale konkurentsile.

ISAMAA

On vaid üks isamaa!

Toimetulek on julgeolek!

Selle eest seisab nende valimiste parim meeskond Jõgeva- ja Tartumaal!

496 **Kajar Lember**
ettevõtja

497 **Priit Lomp**
Kastre vallavanem

498 **Asso Nettan**
Jõgeva abivallavanem

499 **Marika Saar**
kultuuriministri nõunik

500 **Liis Rosin**
Kambja abivallavanem

501 **Maire Püss**
Jõgevamaa nõustamiskeskuse juhataja

502 **Hannes Soosaar**
ettevõtja

503 **Maano Koemets**
Nõo vallavanem

504 **Jarno Laur**
Tartu vallavanem

Sotsiaaldemokraadid

EKRE kandidaadid Jõgeva- ja Tartumaal:

PÄÄSTAME EESTI!

RK.EKRE.EE

RAHVUSPARTEI

EKRE
EESTI KONSERVATIIVNE RAHVAERAKOND

621 **Kert Kingo**
jurist, Riigikogu liige

622 **Peeter Ernits**
ajakirjanik, Riigikogu liige

623 **Marko Saksing**
spordiklubi Tähe eestvedaja ja treener

624 **Lauri Koni**
ettevõtja

625 **Aivar Õun**
kauaaegne omavalitsusjuht

626 **Ülle Rosin**
Mustvee volikogu esimees

627 **Andres Ostra**
ettevõtja

628 **Tõnu Kalja**
veterinaar

629 **Arlo Säälik**
ehitaja

IRJA LUTSAR
viroloogia professor

MÄRT MEESAK
ettevõtja, EVEA juhatuse liige

ELO LUTSEPP
ajaloolane, pärandihoidja, kultuuritöötaja

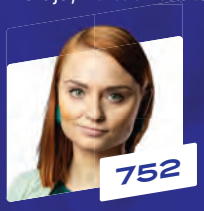
JAAK LAINESTE
tehnoloog, ettevõtja ja kliimaaktivist

KERSTI KIVIRÜÜT
ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja

AARE LILL
ettevõtja, infraehitus

VIKTORIA LEPP
õpetaja, maailmahariduse ekspert, ettevõtja

MARTIN VILEN
bioloog, õpetaja

KUIDO NÕMM
vanemarst, õppejõud

www.eesti200.ee/programm

MEIEGA ON VÕIMALIK

EESTI 200

Kindlates kätes Eesti!
reform.ee/rk23

- Tõstame riigikaitsekulud üle 3% SKPst!
- Keskmine vanaduspension 1000 eurot!
- 700 eurot tulumaksuvabaks kõigile!

Urmas Kruuse 871
Maaeluminister

Luisa Rõivas 872
Laulja ja teletöötaja

Erkki Keldo 873
Riigikogu Reformierakonna fraktsiooni aseesimees

Toomas Järveoja 874
Riigikogu liige

Triin Nõmmistu 875
Kambja valla abivallavanem

Viktor Svjatõšev 876
Jõgeva abivallavanem

Merili Ranniste 877

Aivar Saarela 878
Õpetaja

Kaisa Edenberg 879
Finantsanalüütik, treener, Peipsiääre vallavolikogu liige

Vali kindlates kätes Eesti, vali Reformierakond!

E- ja eelhääletamine 27.02–4.03.
Valimispäev 5. märts.

JULGELT
INIMESTE
HEAKS!
Keskerakond
997 IGOR GRÄZIN
Tartumaalt valitud saadik aastast 1995
999 PEETER LAASIK
Elva Haigla juhataja
1004 AIVAR ALEKSEJEV
Elupõline Ülenurme/Kambja vallavanem

ÜHESKOOS
RAHU
NIMEL
ВМЕСТЕ ВО ИМЯ МИРА
Teie
kandidaat Riigikogu valimistel
Ваш кандидат
на выборах в Риигикогу
1055
Sergei Jerjomin
Meie liikumine läheb valimistele EESTIMAA ÜHENDATUD VASAKPARTEI nimekirjas
Наше движение идёт на выборы в списке EESTIMAA ÜHENDATUD VASAKPARTEI
KOOS

Tartu rahu sõlmimisest möödus 103 aastat!

Tekst ja foto: Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja

Tartu rahu aastapäeval, 2. veebruari hommikul asetati pärjad Maarja-Magdaleena Vabadussamba ja Äksi Vabadussamba jalamile.

Tartu valla esindus Äksi Vabadussamba juures

2. veebruaril 1920 sõlmiti Tartus Eesti Vabariigi ja Nõukogude Venemaa vahel rahvusvaheline leping, millega lõpetati Vabadussõda, määrati Eesti idapiir ning Nõukogude Venemaa tunnustas Eesti Vabariigi iseseisvust.
Tänavu möödus Tartu rahulepingu sõlmimisest 103 aastat. Pärgade panekuga meenutati rahulepingu aastapäeva ning mälestati Vabadussõjas langenuid. Kell 11.00 koguneti Maarja-Magdaleena kalmistule Vabadussamba juurde ja kell 12.00 Äksi kirikuaias oleva Vabadussamba juurde. Pärjad asetas Tartu vallavanem Jarno Laur.

1. veebruarist hakkasid kehtima muudatused bussisõiduplaanides

Estrit Aasma, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Hea Tartu valla elanik, MTÜ Tartumaa Ühistranspordikeskus annab teada, et alates 01.02.2023 muutusid osadel liinidel sõiduplaanid.
Pane tähele, et liinide nr 614, 617 ja 819 sõidugraafikud on muutunud.
Lisainfo ja graafikud:
- transport.tartumaa.ee/bussiliiklus/
- tartuvald.ee/uhistransport
- peatus.ee

Üle mitme aasta said taas kokku Tartu valla taidlejad

Tekst ja foto: Katrin Sisask, Naisrühm Hermine

Sel aastal oli Tartu valla isetegevuslaste pidu teistmoodi mitmel põhjusel. Esiteks on üritus COVID-i piirangute tõttu mitmel aastal ära jäänud. Teiseks juhtus sel aastal nii, et me tegime selle peo ise ja endale.

Kõik sai alguse päris tavalisest olukorrast, kus naisrühm Hermine tantsijad sõitsid koju eelmise aasta 12. novembril Luunjas toimunud Tartumaa taidlejate päevalt. Sel üritusel tekkis meil hinge mingisugune igatsus. Tundus, et meie valla kollektiive oli sel peol vähe ja neid kes kohal olid, me ei tundnud ega teadnudki.

Ühiselt arutati, et tegelikult võiks me oma valla isetegevuslasi rohkem teada. Miks mitte üksteist märgata ja koos midagi vahvat korda saata.

Nii sündis meie peades (Maarja Vaher, Jaanika Kreela, Katrin Sisask) mõte korraldada üks lustakas Tartu valla isetegevuslaste pidu. Kohe alguses kaasasime oma idee genereerimisse Tartu valla kultuuritööspetsialisti ja kõik valla rahvamajade juhatajad.

Kultuurikomisjoni liige ja Hermine tantsija Jaanika Kreela kogus kokku Tartu valla taidlejate kontaktid ja kutsed koos registreerimise tähtajaga saadeti teele. Lõpuks läks nii, et päris kõik ei saanudki peole tulla ja 4. veebruari õhtul oli Tabivere Rahvamajas valmis pandud 188 istekohta (algselt lugesime kokku üle 200 isetegevuslase) ja lisaks plats esinemiseks. Lava jäi õhtusele esinejale ansamblile Nööp.

Pidu ise oli natuke erinev sellest, millega oleme harjunud. Ühiste arutelude käigus tekkis mõte panna peole liikumisaastast inspiratsiooni saanud nimi „Terves kehas terve vaim.“ Kuidagi ei olnud mõeldav, et esinemiste osa kestaks kauem kui 2 tundi. Taidlejaid on meil aga palju. Järelikult sai kõigile anda esinemiseks vaid 3 minutit...

Nii tekkis mõte, et iga kollektiiv võib oma 3-minutilisele esinemisele läheneda täpselt nii, nagu tema soovib. Enamus isetegevuslastest olid seda ettepanekut võtnud tõsiselt ja esinemised olid kõvasti teemast – terves kehas terve vaim – inspiratsiooni saanud. Lust oli vaadata, kui loomingulised ja isemoodi me kõik oleme. Korraldusmeeskond tänab kõiki juhendajaid ja rühmade liikmeid leidlikkuse eest!

Lauad olid meil teadlikult pandud nii, et ühegi taidleja nime me kuskile ei kirjutanud. Igaüks pidi ise valima ja vaatama, kus ta pika laua taga istuda soovib. Sellise tegevuse eesmärk oli panna taidlejad omavahel suhtlema. See õnnestus suurepäraselt.

Õhtu lõppes aga üllatusega. Kui kell 20 kõik etteasted olid nähtud, lasime kõigil valida ühe rühma, kelle etteaste oli kõige erilisem. Kui see tehtud, lugesime kõik hääled kokku ja selle kollektiivi nimi, kes sai enim hääli, tehti teatavaks. Selleks osutus rahvatantsurühm Metsataga. Algusest peale oli olnud meil mõte, et meie valla isetegevuslaste pidu võiks olla selline, mida igal aastal veab eest erinev seltskond. Nii ei muutu üritus üksluiseks ja on igal aastal oma nägu. Samal ajal aga jaotub ürituse korraldamine erinevatele gruppidele ega ole koormaks vaid ühele osale taidlejatest. Isetegevuslas-

Tartu valla isetegevuslaste peol „Terves kehas terve vaim!“ osalesid:

Väägvere Pasunakoor,
dirigent Kersti Perandi.
Maarja-Magdaleena segakoor,
dirigent Liia Koorts.
Kõrveküla naiskoor Tuule,
dirigendid Sirle Raadi ja Krista Hint.
Tabivere teater E.H.K.,
juhendaja Esta Sokk.
Mustlastantsurühm Tseritsa,
juhendaja Svetlana Zaikova.
Tabivere naisrühm Tahe,
juhendaja Anette Ant.
Äksi segakoor,
dirigent Ülle Sakarias.
Väägvere külateater,
juhendaja Ira Karoliina Ritsik.
Laeva naisrühm Kanarbik,
juhendaja Liis Tenno.
Maarja Chicas,
juhendaja Regina Evert-Tammistu.
Meesansambel Mehed Mandrilt,
dirigent Liia Koorts.
Tabivere harrastusteater,
juhendaja Gunnar Vasemägi.
Maarja-Magdaleena naisansambel Tormilind,
dirigent Liia Koorts.
Tabivere seenioransambel Laulusõbrad,
dirigent Artur Aunap.
Rahvatantsurühm Metsataga,
juhendaja Heleri Kängsepp.
Naisrühm Hermine,
juhendaja Piret Pruus.

telt isetegevuslastele – just nii võiks ju üks meie oma pidu kõige paremini kõlada. Niisiis meisterdas Hermine tantsija Maarja Vaher ühe omamoodi jaurami, idee poolest natuke nagu rändkarika moodi. Sinna külge sai pandud Hermine värvides lilla lint, millele Kaisa Kreela meie rahvatantsurühma nime, aasta ja tänavuse peo teema ilusti peale kirjutas. See jauram sai edasi antud Metsatagale. Nüüd on nende kätes selle tähtsa ja omamoodi ülesande täitmine – jätkata tänavu alguse saanud traditsiooni – Tartu valla isetegevuslaste peo korraldamist. Hermine soovib enda poolt Metsatagale palju jõudu, jaksu ja rõõmu ning loomulikult lennukaid mõtteid sel teekonnal!

Soovime tänada kõiki Tartu valla isetegvuslasi, et nad olemas on. Südamlikud tänud lähevad kõikidele korraldusmeeskonnas olnutele: Tabivere Rahvamaja juhataja Anette Ant, kes andis meile võimaluse, kogu rahvamaja meeskond (siin nimed) ning Tabivere Noortekeskuse juhataja Marianne Luik, kes nii tegusad noored on Tabiveres meile sõna otseses mõttes abiks kasvatanud. Suured tänud noormeestele Ralf Rokko Koemets ja Robin Rajaleid, kes heli- ja valgustehnikaga nii hästi hakkama said. Täname ka Lisete Ehamaad pildistamise eest, Tammistu Raamatukogu-Külakeskuse direktorit Regina Evert-Tammistut suurepärase õhtujuhtimise eest koos Hermine tantsija Maarja Vaheriga, Laeva Kultuurimaja juhatajat Kaidi Mägi kogu protsessi vältel innuka kaasamõtlemise eest, Kohvik Sahvrit, Hermine tantsijat Ilona Võiku põneva viktoriini eest ja kõiki teisi Herminesid meisse uskumise eest. Lõpetuseks täname ka selle idee algatajaid, kolme Hermine tantsijat, kes selle lumepalli veerema lükkasid. Teiega koos on imeline!

Ajalooklubi Kõrvekülaline MTÜ õhtu Kaitseliidu lasketiirus

Risto Pool, MTÜ Kõrvekülaline ajalooklubi liige ja Kaitseliidu Põhja-Tartumaa malevkonna pealik

Juba eelmise aasta lõpus sai ühiselt arutatud, et võiks ühe ajalooklubi teemaõhtu korraldada lasketiirus. Loomulikult olid väga hakkajad Andrus ja Andres, kelle jaoks oleks see täielik nostalgia armeeteenistuse ajast. Kuna meie alajooklubi tegutseb suures osas kooli ruumides, siis otsustasime väikse tänuavaldusena kaasata Kõrveküla kooli õpetajaid.

Jah, teame, et sellisel äreval sõjaperioodil ei ole ilus propageerida laskmist kui vägivalda. Aga vastupidi – ohutunnetusena on see igati vajalik kogemus.

Esimene valik sellise ürituse korraldamiseks oli Kaitseliidu sisetiir, mis tundus sobilik nii võimaluste kui ka ajaliste variantide poolest. Leppisime kokku sobiva aja 18. jaanuaril. Täpselt kokkulepitud ajal olid osalejad lasketiiru ukse taga kohal. Seltskond oli väga äge – koolidirektor, kohtunik, kaitseliidu esindaja, õpetajad. Laskmiste läbiviija oli TalTechi matemaatikaõppejõud Ernst Tungel. Puudu oli vaid tervislikel põhjustel haridusministeeriumi esindaja. Täielik plejaad prominente.

Esmalt rääkisime lasketiiru reeglitest ja relva ohutust käsitlemisest. Seejärel laskeasendid, sihtimine, päästmine ja kõik muu, mis on vajalik positiivse lasu sooritamiseks. Veel küsimused-vastused ja läksidki esimesed 4 laskjat laskerajale. Alustati sportpüstolitega, et saada tunnetus ja aimdus, kuidas kõik peaks praktikas toimuma. Kui esimesed lasud tehtud ja märklehed tulejoonele sõidutatud, oli üllatus suur, sest enamus lehti olid tabamusteta. Siis tuli kõigile meelde, mida juhendamise ajal räägiti ja kuidas toimetama peab. Järgmine ring oli juba hoopis teine tera, tabamuste hulk oli oluliselt suurem. Võib-olla oli ka esimese ringi tulemustes süüdi ärevus ja teise ringi läbimisel oldi juba rahunenud.

Ühesõnaga kõik hakkas laabuma – kes pihta ei saanud, sellel seisin kõrval ja püüdsin vigu parandada. Kõik hakkas käima ringiratast, ühed lõpetasid ja teised olid kohe valmis alustama. Kui tulemusi hakkas juba piisavalt tulema, hakkasid ka osalejate näod järjest rohkem naeratama. Lõbusus oli võrdeline tabamuste arvuga. Tanika Krull ladus kõik tabamused märklehe musta nagu proff.

Algus tehtud, siis läksid käiku juba suurema kaliibriga püstolid, 9 mm-sed – eesti armees kasutusel olevad relvad Heckler & Koch USP, Glock 17, Rootsi päritolu Husqvarna (sarnane saksa Parabellum 08-ga). Kõige lõpuks said soovijad lasta ka metsiku lääne sarnast revolvrit.

Peale 2-tunnist kõmmutamist oli ruum püssirohulõhna täis, laskjate näod rõõmsad ja kindlasti kõik ühe kogemuse võrra rikkamad.

Õues oli pime. Puhus tuul.

Ainult direktor ja Helen ei tahtnud veel koju minna, vaid vadistasid üksteise võidu. Ju oli emotsioon suur!

Foto: Helen Pill

Lähte kogukonna tegemised

Marianne Pruks,
MTÜ Lähte Kogukond juhatuse liige

Asutati MTÜ Lähte Kogukond

25. jaanuaril toimus Lähte Noortekeskuses MTÜ Lähte Kogukond asutamise koosolek. MTÜ asutajad on võtnud oma südameasjaks elukeskkonna parendamise Lähtel ja ümberkaudsetes asulates. Juba enne ametlikku asutamist toimus kogukonnaliikmete korraldamisel advendilaat 29. novembril 2022 ja Lähte Tulefestival 13. jaanuaril 2023. MTÜ juhatusse valiti Jaanika Kreela ja Marianne Pruks.

MTÜ ootab uusi liikmeid, et igaüks saaks kogukonna arengus kaasa lüüa, sest moodsa, aga traditsioone hindava elukeskkonna kujundamine on meie kõigi võimuses.

Kontakti MTÜga saab e-posti aadressil lahtekogukond@hotmail.com.

Vestlushommikud Lähtel

Alates 28. veebruarist algavad Lähte Ühisraamatukogus vestlushommikud vanematele kogukonnaliikmetele. Selliste kohtumiste mõte on ühelt poolt jagada teavet kogukonna tegemiste kohta neile, kes seda elektrooniliste vahenditega kätte ei saa. Teiselt poolt aga on eesmärk kuulata vanemate inimeste mõtteid ja muresid, aga ka pakkuda võimalust erinevatel teemadel suhtlemiseks.

Vestlushommikud toimuvad igal teisipäeval algusega kell 10.30 ning neid veab MTÜ Lähte Kogukonna juhatuse liige ja Tartu Ülikooli kultuurikorralduse magistrant Marianne Pruks. Vestlusringi on oodatud peamiselt üle 50-aastased inimesed, aga osaleda võivad ka nooremad.

Kõik on väga oodatud!

Foto: Katrin Sisask

13. jaanuaril korraldasid MTÜ Lähte Kogukond eestvedajad Lähte Tulefestivali

Mälumäng on selleks hooajaks läbi

Tekst ja foto: Kaidi Mägi, Laeva kultuurimaja juhataja

Jaanuari neljandal teisipäeval toimus Laeva Kultuurimajas viimane mälumängu etapp, kus selgus taas parim võistkond ning sel aastal ka paremusjärjestus kõigi nelja hooaja peale.

Kolmel esimesel korral olid meil konkreetsed teemad ette antud ning oli võimalik „kodutööd“ teha. Sügisel alustasime Laeva Rahvusraamatukogu sünnipäevale ja kirjandusaastale pühendatult ning küsimused olid sellest valdkonnast.

Teine kord panime mälumängurite teadmised proovile Kalevipoja teemadel, sest oktoobris toimunud üle-eestiline rahvamajade päev pööras sellele teosele suurt tähelepanu. Nii mitmedki lugesid mälumängu tarbeks uuesti „Kalevipoega“ ning olid tänulikud, et oli põhjust see raamat taas üle hulga aja kätte võtta.

Kolmas kord kohtusime novembris ning siis oli teemaks Eesti rahvakalender. Küsimusi oli jaanuarist detsembrini ning koostajadki said mõndagi uut ja põnevat teada.

Neljandal ehk viimasel etapil oli teemaks varia ning küsimusi oli tõesti nii-öelda igale maitsele. Selle järel selgus kokkuvõtteks võitja. Seekord oli selle selgitamine ülinapp, sest võistkond Südalinn sai kõigest punkti vähem kui esikoht Ruubikud.

Sel hooajal osales kokku seitse võistkonda ning kui haigus kedagi ei kimbutanud, olid osalejad alati kohal oma teadmisi proovile panemas. Iga etapi järel said osalejad laudkonna peale auhindu: raamatuid silmaringi avardamiseks, magusat ajude ragistamiseks ning isegi teatripileteid uueks kultuurseks elamuseks.

Oli küsimusi-vastuseid, mis tõid kaasa erinevaid arutelusid ning lõppkokkuvõttes olid need kohtumised huvitavad ja õpetlikud nii kõigile osalejatele kui ka korraldajatele. Olid väga põnevad teisipäeva õhtud, sest mälumängus võidavad tegelikult ju uute teadmiste saamise näol kõik.

Kohtume uuesti sügisel!

Laeva mälumängu viimasel etapil osalenud mälumängurid

Aasta vabatahtlik Katrin Sisask: „Enda tass peab täis olema ja siis saab sealt hakata perele andma.“

Kaisa Kreela, Lähte Ühisgümnaasiumi 10.ms õpilane

Foto: Vabaühenduste Liit

Vabaühenduste Liit tunnustas 2022. aasta kodanikuühiskonna tegijaid. Tunnustamise patrooniks on president Alar Karis, kes Katrin Sisaskile aasta vabatahtliku märgi üle andis

Katrin Sisask on Äksi elanik ja kogukonna eestvedaja, kes pälvis 20. jaanuaril aasta vabatahtliku tunnustuse, mille andis üle Eesti Vabariigi President Alar Karis. Katrin on ettevõtja, Ekes OÜ üks omanikke, Tartu Valla Kuukirja toimetaja ja 2022. aastal alustanud pilootprojekti NOVA koordinaator. Rõõmsatest emotsioonidest ja Katrini lemmik ajaveetmisviisidest saab lugeda intervjuust.

Mida tähendab Sinu jaoks aasta vabatahtliku tiitel?
Ma ise ei tunne, et oleksin midagi erilist teinud. Olen teinud seda, mida süda on öelnud. Eks see kindlasti on väga uhke tunne, et mind on märgatud. Kui teised üleriikliku tunnustuse saajad olid näiteks Ukraina Heaks, kes teevad väga suuri asju terve Eesti jaoks, siis tundus küll, et kuidas mina siia sattusin.

Kuidas reageerisid, kui said teada, et oled nomineeritud aasta vabatahtlikuna?
Tegelikult ma ei saanudki teada, et ma olen nomineeritud, vaid mulle saadeti meil, et olen oodatud 20. jaanuaril pidulikule aktusele Tallinna Botaanikaaias, sest olen valitud aasta vabatahtlikuks. Lugesin seda kirja mitu korda ja mõtlesin, kas saan ikka õigesti aru.

Kes Sinu kandidatuuri üles seadis?
Kadri Valner Jääaja Keskusest oli mind esitanud, aga seda ma sain alles hiljem teada. Alguses mõtlesin muidugi, et kes mind nüüd esitas, vaevalt, et nad ise selle peale tulid. Muidugi ma uurisin ka selle tunnustamise kohta väga palju.

Kuidas reageerisid sinu sõbrad ja tuttavad, kui kuulsid, et said aasta vabatahtlikuks?
Alguses pidi seda kõigi eest varjama. Kuidagi imelik oli inimestele seda ütlema minna, kui üritus veel toimunud polnud. Ainult üks mu sõbranna teadis ja tema esimene lause oli: „Issand kui lahe, ära seda kätt kunagi pese, millega sa presidendi kätt surud!“. Tihti võin mina küll olla see hull, kes ütleb välja, et nüüd teeme seda või teist, aga me ikka teeme palju asju koos. Seepärast tundsin, et võibolla teistele oli see tiitel isegi olulisem kui mulle. Mitte, et ma poleks seda hinnanud, aga Äksi elanikud äkki tundsid, et see tunnustus pole ainult mulle, vaid ka neile.

Milline on sinu hariduskäik?
Mul on kesk-eriharidus – gümnaasiumiharidus ja siis kutsekool. Gümnaasiumis ma käisin Türil kunstikallakuga koolis ja seal me tegime oma ajalehte. See oli põnev aeg ja minu unistus oli ikka minna ajakirjandust õppida. Mäletan, et ühes ajakirjanduse laagris anti meile ülesanne, teha intervjuu lapsega, kelle koer jäi just auto alla. Sellel hetkel ma mõtlesin, et ma vist ei taha ikka ajakirjanikuks saada, sest ma ei suudaks kunagi sellist asja teha. Teise variandina tahtsin minna Tartu Ülikooli maalikunsti õppima, aga mõtlesin, et kuidas saab ikka maalimist õppida – sa kas oskad või ei oska seda. Teismelisena mõtlesin, et ma oskan ja keegi ei saa mulle öelda, kuidas seda tegema peab. Seetõttu jäi ka see ära. Olin ikka ajakirjanduse, raamatute ja kunsti vahel ja läksin katsetele Tallinna Polütehnikumi, et saada trükkaliks. Ants Mutt, kes minu vestlust läbi viis ütles, et selline noor habras tütarlaps võiks õppida hoopis arvutigraafikat. Aastal 2005 ma ei teadnudki, mis asi see selline on, kuid läksin. Põhimõtteliselt omandasin eriala, millest mul alguses õrna aimugi polnud, aga see väga meeldis ja siiani meeldib mulle.

Kuidas kirjeldaksid Äksi kogukonda? Mis seda teistest kogukondadest eristab?
Mingis mõttes on kogukond justkui pere, kus minnakse vahel tülli. Meil Äksis on õnnestunud tülid kohe läbi arutada, et kellelegi ei jääks tunnet, et temast sõideti üle või tehti liiga. Ma arvan, et see on oluline, sest pinged hakkavad koostööd häirima. Me üritame kaasata võimalikult paljusid, ka uusi inimesi ja oleme avatud erinevatele ideedele. Ma arvan, et kogukonnana ongi meie märksõnad avatus ja koostöö.

Korraldades kogukonna üritusi, kas oled pigem optimist või realist?
Ma olen üritusi korraldades see, kellel tulevad üli suured plaanid. Ma arvan, et see ongi hea, peabki olema kõrge lennuga, sest mingid asjad langevad niikuinii ära kas raha- või tööjõupuuduse tõttu. Viimasel aastal on olnud Maarja Vaher minu kõrval. Ta on väga realistlik inimene ja ütleb mulle kohe, et kuule Katrin, kes sul seda suhkruvatti seal müüma hakkab. Tema ja samuti minu elukaaslane Rasmus Karja aitavad mind hoida maa peal. Viimase aasta jooksul ma olengi õppinud seda, kuidas öelda „ei“ nii endale kui ka teistele.

Kes on sulle suurimaks eeskujuks?
Mul on terve elu olnud tunne, et ma ei sobitu siia maailma, eriti teismeeas. Kuidagi olid kõigil teistsugused huvid ja ma olin pigem üksik hunt. Võibolla on see selline loomeinimese filosoofiline tundlikkus maailma suhtes. Mingisugune valu, mida sa pead tundma, et loovus sinus alles jääks. Terve elu on mul olnud oma rada ja mind ei kõiguta eriti, mida teised teevad või arvavad. Minu südames peab olema õige tunne. Lähtun pigem oma sisetundest ja elan selle järgi. Kindlasti on inimesi, kes mind inspireerivad. Näiteks Lähtelt on Mall Türk üks naine, keda ma vaatan ja mõtlen, et kuidas inimene ikka suudab.

Milline on sinu lemmik vaba aja veetmise viis?
Ma joonistan graafikat. Kunagi olen ka maalinud ja tegelikult tahaks seda rohkem teha. Viimane kord, kui ma tõsiselt maalisin oli vist siis, kui mu vanemad tütred olid nelja-viiesed ja otsustasin seda koos nendega teha. Minu pilt oli juba peaaegu valmis, kui väiksem laps võttis oma pintsli ja tegi pruunid lärakad minu pildile. Siis mõtlesin, et see küll lõõgastav ei ole. Vahel võtangi mõne „enda päeva“, kus ma millegi muuga ei tegele, kui sellega, mis mulle meeldib. Kas siis joonistan, loen raamatuid või kirjutan midagi.

Kuidas leiad kiire elutempo juures aega perekonna jaoks?
Nii tihti kui võimalik, võtan ma üritustele oma perekonna kaasa. Viimastel aastatel on see aina raskem, sest kui kodus on teismelised, siis nemad ei taha kuhugi kaasa tulla. Seetõttu üritan ikka vähemalt ühe päeva nädalas perega veeta. Mõnikord ei õnnestu ka see, sest osad kogukonna üritused toimuvadki nädalavahetusel. Pisike viieaastane on mul absoluutselt igal pool kaasas. Vahel ei saagi ta aru, et miks ta näiteks kooli hoolekogu koosolekule tulla ei saa, kui ta kõikjal käia võib. Eks kohati on keeruline pere jaoks aega leida, aga peab tekitama tasakaalu. Tähtis on ka enda isiklik aeg – enda tass peab täis olema ja siis saab sealt hakata perele andma.

Kas aasta vabatahtliku tiitli saamist võib pidada sinu ühe unistuse täitumiseks?
Ma ei tea, kas just aasta vabatahtliku tiitel seda on, aga kohtumine presidendiga küll. Ta on mulle alati inimesena meeldinud, ka siis kui ta veel ERMi juhatas. See tiitlite saamine on asi, millest ei oskagi nagu unistada. Sa teed mis sa teed, aga kui seda märgatakse, on see ülimalt oluline.

Ansambel, kus mängib Tabivere Huvikooli õpetaja Tõnis Kirsipu, võitis Aasta Autorilaulu-albumi tiitli

Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja

26. jaanuaril toimus Tallinnas Unibet Arenal suurejooneline Eesti Muusikaauhinnad 2023 gala, kus kuulutati välja parimad Eesti muusikamaastikul.

Kokku jagati auhindu 20 kategoorias. Enim auhindu viis koju STEFAN, kes pärjati kokku nelja tiitliga aasta artisti, aasta meesartisti, aasta popartisti ning aasta laulu kategoorias. Aasta Autorilaulualbum tuli aga ansamblile Lonitseera, kus löökpille mängib Tabivere Huvikooli õpetaja Tõnis Kirsipu.
Auhinna võitnud album „Tapeet” sisaldab 11 originaallugu ja üllatab tähelepanelikku kuulajat teravate laulutekstide ja tundliku koosmänguga. Bändi kuuluvad Kaisa Kuslapuu, Katariina Tirmaste, Kristin Kaha, Mart Nõmm ja Tõnis Kirsipu.
Palju õnne!

Foto: Ekvilibrist
Vasakult: Katariina Tirmaste (flööt), Mart Nõmm (kontrabass), Kaisa Kuslapuu (vokaal, klaver), Kristin Kaha (taustavokaal), Tõnis Kirsipu

Tartu 2024 kutsub: viimane võimalus tulla Euroopa kultuuripealinna programmi loojaks

Tartu 2024 meeskond

Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 tiim kuulutas täna välja viimase võimaluse osaleda programmi loomises. Väikeprojektide taotlusvoorust jagatakse kokku välja 263 185 eurot, millest Tartusse läheb 100 000 ja Lõuna-Eestisse 163 185 eurot.

Tartu 2024 loovjuht Kati Torp selgitab lähemalt: „Juba oktoobrikuus esitleme kogu Euroopa kultuuripealinna programmi, kus on mitusada sündmust. Tegu on mastaapse ettevõtmisega, sest korraldame 2024. aastal Eesti tippsündmust. Just praegu on viimane võimalus tuua oma kogukondlik rohujuuretasandi sündmus kultuuripealinna programmi.“
„Taotlusvoor on suunatud kohalikele sädeinimestele, kultuurikorraldajatele, loovisikutele ja ettevõtjatele. Hindame idee väärtuspakkumist tervikuna, seost loovkontseptsiooniga Ellujäämise Kunstid ja vaatame peale tegevusplaani realistlikkusele. Olulised on ka partnerid, eestvedajate võtmeisikud ja nägemus publikust,“ täiendab Torp.
Taotluseid on võimalik esitada 31. märtsini. Neid hindab komisjon, kus on lisaks loovjuhile ja Tartu 2024 meeskonnaliikmetele ka Lõuna-Eesti kohalike omavalitsuste esindajad.

Taotluses tuleb esitada
- väikeprojekti nimi;
- taotleja andmed ja kontaktisik;
- idee kirjeldus ja seos Ellujäämise Kunstide loovkontseptsiooniga;
- tegevus- ja teavitusplaani kirjeldus;
- kaasatud partnerite ja ettevalmistamise ning elluviimise võtmeisikute nimed;
- taotletav toetussumma;
- kogueelarve kulude ja tuludega, sh oma- või kaasfinantseering;
- toetuse väljamakse aeg;
- toimumise aeg ja koht ja omavalitsuse nimi;
- kirjalikult kinnitatud valmidus järgida Tartu 2024 keskkonnahoidlike sündmuste korraldamise juhendit;
- vajadusel muud olulised andmed.

Taotlust hinnatakse järgmiste kriteeriumite alusel
- idee ja seos Ellujäämise Kunstide loovkontseptsiooniga;
- tegevusplaani teostatavus;
- partnerite valdkonnaülesus ja panus väikeprojekti teostamisel;
- publiku kirjeldus;
- eelarve realistlikkus.

Väikeprojekti toetuse saamise eeldus on oma- või kaasfinantseering vähemalt 10% väikeprojekti kogumaksumusest. Omafinantseering võib olla vabatahtlik töö, mille rahaline väärtus lähtub Vabariigi Valitsuse kehtestatud töötasu alammäärast.
Tutvu tingimustega veebiaadressil https://tartu2024.ee/vaikeprojekt
Lisainfo:
Kati Torp, Tartu 2024 loovjuht, kati.torp@tartu2024.ee
Krõõt Filippov, Tartu 2024 kommunikatsioonijuht, kroot.filippov@tartu2024.ee
+372 5817 4399

Head Tartu valla inimesed, kogukondade eestvedajad!

Karita Tilk,
Tartu valla kultuuritöö spetsialist

Tartumaa Arendusselts kuulutab Tartu vallas välja avatud taotlusvooru sündmuste esitamiseks Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 Lõuna-Eesti kogukonnaprogrammi!
Taotluste esitamine
15. veebruar –31. märts 2023!
Sündmuste kaudu soovime tutvustada Lõuna-Eesti kultuuripärandit ja loodust, kutsudes osalema külastajaid nii Eestist kui ka Euroopast.
Planeeritavaks sündmuseks võib olla festival, kontsert, konverents, matk, teatrietendus, õpituba, näitus, talgupäev, inspireeriv loeng, spordisündmus või midagi muud.
Toetust sündmuste läbiviimiseks annavad Tartumaa Arendusselts LEADER meetmest ja SA Tartu 2024 toetusest.
Ootame teie ideid, et üheskoos Lõuna-Eesti ja Tartu vald veelgi paremini nähtavaks teha ja olla osa meie piirkonna tippsündmusest – Euroopa kultuuripealinnast!
Huvi korral palun võtke ühendust:
Karita Tilk, Tartu valla kultuuritööspetsialist, tel 5340 7100, e-posti aadress karita.tilk@tartuvald.ee.
Kaisa Timmi, Lõuna-Eesti kogukonnaprogramm, tel 5388 0054, e-posti aadress kaisa@tas.ee.

LEADER EESTI
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond: Euroopa investeeringud maapiirkondadesse
LEADER

KOOL

Kõrveküla Põhikool: euroopalik, innovaatiline ja keskkonnasõbralik kool kõikidele õpilastele

Juta Laane, Kõrveküla Põhikooli projektijuht ja saksa keele õpetaja

Rahastanud Euroopa Liit

Lõppemas on Kõrveküla Põhikooli Erasmus+ projekt Kõrveküla Põhikool: euroopalik, innovaatiline ja keskkonnasõbralik kool kõikidele õpilastele. Tegemist oli õpirändeprojektiga, mis kestis 16 kuud ja mille elluviimine toimus ajavahemikus 01.10.2021 kuni 31.01.2023.

Antud projekti raames osales 10 Kõrveküla Põhikooli töötajat 9 erineval kursusel ja koolitusel. Osalejad said valitud nii humanitaar- kui ka reaalainete õpetajate, klassiõpetajate, mitteõpetavate haridustöötajate ning juhtkonna hulgast. Kursused said valitud vastavalt kooli vajadustele, igal kursusel oli vaid 1 osaleja (va 1 kursus, kus osales nii õpetaja kui ka mitteõpetav haridustöötaja), et kasu koolile oleks võimalikult suur. Kui nüüd võrrelda projektitaotluse kirjutamist ja seda, mis tegelikult toimus, siis võime jääda rahule. Kõik 10 planeeritud õpirännet toimusid, kõik kursused olid sisuliselt samad, mis esialgselt planeeritud. Muutusid aga korraldajad, kursuste toimumise asukohad ning toimumise aeg. Ei jäänud meidki puudutamata Covid-19 pandeemia: kõik kursused, mis pidid toimuma 2021. aasta lõpus või 2022. aasta alguses, lükati kas edasi 2022. aasta hiliskevadesse või jäeti ära. Nii tuli kolmele õpirändurile leida uus kursuse korraldaja. Suure otsimise peale õnnestus leida väga sarnase sisuga kursused, seega õnneks ei muutunud kursuste sisu.
Lühidalt võib öelda, et kõik osalejad jäid oma õpiränduri kogemusega väga rahule. Oma muljetest räägivad nad ise, olgu vaid ära toodud nimed, kursused, kuupäevad ja korraldajad.

1. Liisi Kärsin „Education outside the classroom“. 26.–31.03.2022 Limassol, Küpros. EDUCULTURE Center of Education.
2. Heiki Rokka „Climate cares! Education for a better environment“. 24.–30.04.2022 Reykjavik, Island. Project Management Spain Erasmus Plus.
3. Kadri Muhhin „Educational innovation in Finland“. 02.–06.05.2022; Joensuu; Soome) Riveria - North Karelia Education Association.
4. Piret Jõul „Innovation at school: inclusion, autonomy and flexibility“. 09.–13.05.2022 Brugge, Belgia). Eekhout Academy.
5. Ester Berg „Non formal learning– the golden door for an innovative future for schools“. 08.–15.05.2022 Malta, New Horizons Malta.
6. Juta Laane ja Vaido Laane „Education System in Italy“. 30.05–4.06.2022 Lecce, Itaalia. IRIS.
7. Tuuli Helk „A European School for All Children“. 04.–09.07.202; Barcelona, Hispaania. European Academy of Creativity.
8. Piia Nurmela „Integrating Creativity and Innovation into Teaching“. 01.–06.08.2022 Barcelona,Hispaania. European Academy of Creativity.
9. Ott Toomsalu „The Irish Education System: Study Visits in Dublin“. 28.11–03.12.2022 Dublin, Iirimaa. Europass Teacher Academy.

Õpirändel Küprosel

Liisi Kärsin

Liisi Kärsin osales Küprosel Erasmus+ koolitusel „Education outside the Classroom-learning from sites, museums, monuments and nature“ ajavahemikul 26.03.2022–31.03.2022. Koolituse korraldajaks oli F.G.G. Educulture Center of Education.

Kursus sai välja valitud põhjusel, et seni on puudunud koolituskogemus, mis oleks suunatud väljaspool klassiruumi õppimisele. Samas on Eesti tänapäeva koolisüsteemis tunda, et igapäevane õppimine on liiga teaduspõhine. Selgelt on näha vajadust õppida lastega läbi isiklike kogemuste väljaspool akadeemilist klassiruumi. Ühtlasi on oluliseks oskus kasutada ära tänapäeva tehnikavõimalusi.

Koolituse käigus anti põhjalik teoreetiline ülevaade sellest, miks on vaja õppida väljaspool klassiruumi läbi isiklike kogemuste. Õppimisega väljaspool klassiruumi saab arendada mitmeid vajalikke aineüleseid oskusi: loovust, probleemide lahendamise oskust, info haldamist, suhtlemisoskust, koostööoskust, kriitilist mõtlemist, juhtimist, kohanemist, kaasaegse tehnika kasutamist jne. Arendatavad oskused saab õpetaja ise seada lähtuvalt käsitletavast ainest, õpilaste vanusest ja vajadustest. Esile toodi mitmeid grupitöö kasutamise võimalusi ja eeliseid. Ühtlasi räägiti läbi, millise ettevalmistuse võiks õpetaja eelnevalt teha, alustades eesmärkide seadmisest ja õpilaste turvalisusest kuni õppimisjärgse kokkuvõtteni. Teoreetiliste loengutega vaheldumisi külastasime mitmeid erinevaid paiku, tutvusime võimalustega, kuidas nendes paikades õpilasi tööle rakendada, ning tegime ise läbi praktilisi ülesandeid, mida oma õpilastega läbi saaks viia.

Näiteks: otsida looduses tuttavaid linde, loomi ja taimi ning tuvastada neid telefoniäpiga; otsida muuseumist üles lühida kirjeldusega antud objekte ning joonistada või pildistada neid; otsida kunstimuuseumis erinevaid maale ning joonistada mõned neist üles; leida muuseumis ajalooliselt autentseid esemeid ja ka selgeid märke taastamistöödest; pildistada muuseumis mõnda objekti, uurides selle tegelikku tähendust ja kasutusala ning anda lahendada teistele rühmadele; leida vanalinnas objekt, millest kirjutada muistend jne.

Koolituse kokkuvõtva tööna tuli grupis koostada esitlus 8–10 slaidiga kasutades koolituse jooksul erinevates kohtades tehtud fotosid. Seeläbi luuakse oma õpilastele üks suurem tööülesanne või mitu väiksemat erinevat tööülesannet kasutades võimalikult hästi ära koolitusel saadud teadmisi.

Antud koolitus pakkus mitmeid erinevaid võimalusi, kuidas ise õpilaste jaoks väljasõite põhjalikult ette valmistada ja lapsi mitmekesiselt tööle suunata, et nad omandaksid võimalikult erineval moel uusi oskusi. Tuleb öelda, et täiskoormusega Eesti õpetajal jätkub harva aega külastada esmalt ise välisobjekte ja valmistada seejärel põhjalikult ette väliõppepäevi. Sagedamini kasutame aega optimaalsemalt, valides õppekavakohaseid olemasolevaid õppeprogramme. Koolituselt kaasa saadud parim mõte on selline: „Õpilane õpib väljaspool klassiruumi enda jaoks midagi uut, vajalikku ja huvitavat.“ Seda mõtet on akadeemilisele tulemusele orienteeritud Eesti õppekavade puhul väga oluline meeles pidada.

Foto: erakogu
Kourioni arheoloogilised varemed

Tuuli õpirände kogemus Barcelonas

Tuuli Helk

Kursus sai valitud vastavalt kooli ja osalejate vajadustele School Education Gateway Euroopa kooliharidusse veebiplatvormi Teacher Academy kursuste hulgast. Osalesin 6-päevasel kursusel „A European School for All Children”, mis toimus Hispaanias Barcelonas ning juhendaja oli Sonia Sola Gil.

Kursuse esimene päev möödus tutvumise lainel. Osalejad tutvustasid oma kooli ja riiki. Arutati koolisüsteemide sarnasuste ja erinevuste üle. Tutvuti koolitusel osalejatega. Kursusel osales õpetajaid Kreekast, Ungarist, Eestist ja Prantsusmaalt Reunionist.

Järgmistel päevadel keskenduti kaasavale haridusele, mitmekesisuse omaks võtmisele klassiruumis, konfliktide juhtimisele ja kiusamise ennetamisele. Tutvustati väga palju erinevaid töövahendeid, mis aitaksid antud teemasid käsitleda, näiteks „Design Thinking for Students”, „Where do I feel?”, „The Culture Wheel”, SWOT-analüüsi ning UDL - Universal Design for Learning. Antud tööriistad võimaldavad õpilasel väljendada enda muret ning õppida neile lahendusi leidma.

Tutvustati tegevusi, mis näitasid, et erineva kultuuritaustaga inimestel on siiski sarnased uskumused ja väärtused, kuidas aktsepteerida ja austada kultuuride erinevusi ja sarnasusi. Näidati erinevaid internetilehekülgi, mis aitaksid kultuuriteadlikkust tõsta.

Käisime koos Kataloonia riiklikus kunstimuuseumis. Seal tutvuti kohaliku ajalooga ning viidi läbi erinevaid aktiivõppemeetodeid.

Antud kursusel õppisin kõige enam julgust, et tulla toime üksinda võõras riigis. Sain praktiseerida väga palju inglise keelt ning tutvusin toredate inimestega Reunioni saarelt. Kursuse käigus räägiti erinevatest töövõtetest, mida teadsin ka varem, kuid mis olid ununenud. Kõige enam õppisin erinevaid aktiivõppemeetodeid, mida saab kasutada klassiruumis uute õpilastega tutvumiseks.

JÄTKUB MÄRTSI KUUKIRJAS

Foto: erakogu
Õpirändurid Barcelonas

Biojäätmete eraldamine muust prügist aitab säilitada puhast loodust

Keskkonnaamet

Kuigi biojäätmete liigiti kogumine on kohustuslik juba aastaid, jõuab endiselt suur hulk toidujäätmeid segaolmejäätmete konteinerisse. Nii läheb raisku suur kogus väärtuslikku toorainet – , biojäätmetest tehakse komposti ja biogaasi, mida saab kasutada elektri tootmiseks, majapidamiste kütmiseks või autode kütusena.

Segaprügi konteinerisse visatud biojäätmed satuvad prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilate põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmed teistest jäätmetest eraldi.

2019. aastal läbi viidud uuringust selgus, et biojäätmeid on segaolmejäätmete hulgas lausa 31,7%. Kui koguksime selle massi eraldi, väheneks järsult prügimäel ladestatavate jäätmete maht ja nende käitlemise kulud.

Segaolmejäätmetesse visatud kartulikoorest ei saa aga kahjuks kunagi väärtuslikku komposti. Uuesti ringlusesse ja kompostiks jõuavad ainult need biojäätmed, mis on juba tekkekohal eraldi kogutud. Segaolmejäätmete sekka visatud biojäätmed määrivad ära pea kogu jäätmemassi ja võtavad sellega võimaluse ka muude materjalide ringlussevõtuks.

Kompostides võib vähendada tekitatavat prügi lausa poole võrra. See on lihtne ja looduslik protsess, mille käigus tarbivad bakterid, mikroorganismid, seened ja ka vihmaussid eri päritoluga orgaanilist materjali. Eramajad saavad biojäätmeid kompostida oma aias. Seejuures tuleb eelnevalt tutvuda kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirja nõuetega kompostrile ja selle asukohale. Enamasti võib tiheasustusalal toidu- ja köögijäätmeid kompostida ainult kinnises kompostris kahjurite, loomade ja lindude eest kaitstult. Biolagunevaid aia- ja haljastujäätmeid võib kompostida ka lahtiselt kompostiaunas.

Kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest on jäätmete liigiti kogumise korraldamine. Liigiti kogumist võib korraldada nii jäätmejaamades jäätmeid vastu võttes kui ka eriliigiliste jäätmete veoga iga maja juurest. Pikka aega oli jäätmevedu paljudes omavalitsustes korraldatud nii, et majade eest seisis vaid üks segaolmeprügi konteiner. Viimastel aastatel on aga kasvanud nende omavalistuste hulk, kes on korraldanud biojäätmete veo ja kortermajade juurde on võimalik tellida ka biojäätmete konteiner.

2024. aasta algusest peab saama kõikjal Eestis biojäätmeid ära anda. Kõikides majapidamises, tootmisettevõtetes ja asustustes peab olema võimalik biojäätmed visata selleks ettenähtud konteinerisse. Biojäätmete äraveoga ei pea liituma need majapidamised, kus kohapeal kompostitakse.

Seega saab igaüks meist anda panuse, et väärt kraami saaks uuesti kasutada ning kliimamuutust pidurdada. Ärge laske väärtuslikku materjali raisku ja alustage biojäätmete liigiti kogumist juba täna!

- Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, **kogudes oma biojäätmed teistest jäätmetest eraldi**.
- Segaolmejäätmete sekka visatud biojäätmed **määrivad ära pea kogu jäätmemassi** ja võtavad sellega võimaluse ka muude materjalide ringlussevõtuks.
- Enamasti võib tiheasustusalal toidu- ja köögijäätmeid kompostida ainult **kinnises kompostris kahjurite, loomade ja lindude eest kaitstult**.

Kasulik teave

- Biojäätmete hulka kuuluvad nii **köögis tekkivad toidujäätmeid** kui ka **aias tekkivad taimed, lehed, oksad**. Biojäätmed on näiteks puu- ja köögiviljad ning nende koorimisjäägid, pagaritooted (leib, sai jmt), liha- ja kalajäätmed, kohvi- ja teepuru koos paberfiltriga, **määrdunud papp ja paber, pabermassist munakarbid, majapidamispaber ja pabersalvrätid**, toataimed (sh muld ja lõikelilled).
- Biojäätmete hulka **ei kuulu: vedelikud** (piimatooted, supid, toiduõli jms), **tolmuimejakotid, kiletatud/vahatatud pinnaga paber, ühekordsed toidunõud ja -pakendid (ka biolagunevad)**, tekstiil ja nahk, suitsukonid, metall-, plast- ja klaaspakendid, ohtlikud jäätmed.
- **Biojäätmeid ei tohi konteinerisse panna tavalises kilekotis** (sest see ei lagune) ega läbipaistmatus/mustas kotis. **Parim lahendus on panna need lahtiselt konteinerisse** ja kilekott visata olmejäätmetesse. Kasutada võib ka biolagunevaid või paberist kotte.
- Lisainfo kompostimise kohta on leitav veebilehel **kompostiljon.ee**.
- Infot, kuhu viia oma jäätmed, leiab veebilehelt **kuhuviia.ee**.
- Kohalike võimaluste kohta uuri valla kodulehelt ja jäätmehoolduseeskirjast.

Üleskutse toidujäätmete kompostijatele!

Vastavalt Tartu valla jäätmehoolduseeskirjale on **kõigil jäätmevaldajatel kohustus liigiti koguda toidujäätmeid**. Kortermajadel on kohustus omada biolagunevate jäätmete konteinerit, kuid eramajad võivad toidujäätmed ka kompostida. Eramajadel on seega võimalus valida, kas anda oma toidujäätmed üle või kompostida. **Segaolmejäätmete konteinerisse toidujäätmeid panna ei tohi.**

Eramajadel palun oma valikust teada anda e-posti aadressile marjaliis.kivisaar@tartuvald.ee

Liikumisaasta Tartu vallas avati talimängude I etapi võistlustega Tabiveres

Toomas Rosenberg, võistluste peakohtunik

14. jaanuaril alustati liikumisaastat Tartu valla talimängude I etapi võistlustega Tabivere Spordihoones, kus oli kavas kergejõustik, lauatennis, kabe ja noolevise. Osalemas oli 18 võistkonda, kokku üle saja võistleja erinevates vanuseklassides.

Foto: Katrin Sisask

Tartu valla talimängude I etapi avamine Tabivere Spordihoones

Kabevõistlustel olid edukamad Koogi küla, Tabivere Põhikooli ja Kastli küla võistkonnad. Meestest võitis esikoha Kaarel Ots ja naistest oli parim Taimi Pihelpuu, mõlemad Koogi külast.
Lauatennises võitis individuaalselt esikoha meestest Erlend Kesa ja naistest Kadi Kesa, mõlemad Tabivere Põhikooli võistkonnast. Tabivere Põhikooli võistkond oli parim ka võistkondlikus arvestuses. Teise koha saavutas Kõrveküla Põhikooli ja kolmanda koha OÜ Baltic Connexions võistkond.
Nooleviskes oli parim Kastli küla võistkond, järgnesid spordikooli ja Tabivere Põhikooli võistkonnad. Individuaalselt oli täpsem nooleviskaja meestest Agu Laas spordikooli võistkonnast ja naistest Katrin Sisask Äksi aleviku võistkonnast.
Kergejõustikus võisteldi viies erinevas vanuseklassis paigalt kaugushüppes, topispallitõukes, noorematel lastel Fortex viskevahendi viskes ning jooksudes, lastel ringijooksus ja täiskasvanutel klotsijooksus. 5-8aastaste poiste aladel võitsid esikohad Miron Borissov, Tanel Vaher ja Hendric Raja ning tütarlastest võitis kolm ala Laura Raudsepp. 9-11aastaste vanuseklassis olid edukamad poistest Romet Metsaste ja tütarlastest Liisi Kord ja Paula Rebaste. 12-15aastaste vanuseklassis võitis poistest kolm esikohta Robin Vaher ning tütarlastest kaks esikohta Liisbet-Käroliine Laht ning ühe esikoha Rosabel Vassil. Täiskasvanute aladel võistsid meestest esikohad Allan Nikopensius, Enor Heinmaa ja Rauno Laumets ning naistest Grete Karsna, Signe Borissov ja Astrit Aunap. M50+ vanuseklassis olid edukamad Agu Laas ja Valeri Rubeika ning N40+ arvestuses Jaana Lukanen ja Marge Sillard. Võistkondlikult võitis kergejõustikus esikoha spordikooli võistkond. Teise koha saavutas Tabivere Põhikooli ja kolmanda koha Raadi Lastead Ripsik võistkond.
Tartu valla talimängude I etapi nelja ala kokkuvõttest asus võistlust juhtima Tabivere Põhikooli võistkond 92 punktiga. Teise koha hõivas spordikooli võistkond 84 ja kolmanda koha võistluste uustulnuk Kastli küla võistkond 79 punktiga. Järgnevad Lähte alevik 71, Vallavalitsus ja volikogu 66 ning Kõrveküla Põhikool 61 punktiga.
Järgmise etapi võistlused toimuvad 11.veebruaril Lähtel, kus on kavas suusatamine, uisutamine ja laskmine.

Väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetuse taotluste vastuvõtt on toodud varasemaks

Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet

Seoses toetuste ajakava muutumisega juhime tähelepanu, et käesoleval aastal aprillikuusse planeeritud väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetuse taotluste vastuvõtt on toodud varasemaks. Taotluste vastuvõtt algab e-PRIAs 22. veebruaril ja kestab 2. märtsini. Erinevalt eelmistest voorudest ei toimu sel korral taotluste eeltäitmist.

Toetus on mõeldud väikestele põllumajandusettevõtetele põllumajandustoodete tootmise või töötlemise arendamiseks ning sellega aidatakse kaasa põllumajandusettevõtete mitmekesise struktuuri säilimisele.
Toetust saavad taotleda füüsilisest isikust ettevõtjad (FIE) või äriühingud, kelle põllumajandusliku standardkogutoodangu (SKT) väärtus oli taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastal 4000 – 50 000 eurot. Taotleja saab SKT väärtuse arvutamiseks kasutada majandusliku suuruse ja tootmistüübi kalkulaatorit, mille leiab maainfo teenusest.
Juhul kui põllumajandusliku SKT väärtust ei ole võimalik arvutada, peab taotleja omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu jääma taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastal vahemikku 4000 – 14 000 eurot.
Toetuse maksimaalne suurus ühe taotleja kohta on 15 000 eurot programmiperioodil.
PRIA otsustab taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise hiljemalt 15. mail 2023. Toetuse esimene osa ehk kuni 75% määratud toetusest makstakse toetuse saajale välja 30 tööpäeva jooksul pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist. Teine osa makstakse kliendile välja kolme kuu jooksul pärast kõigi äriplaanis kavandatud tegevuste elluviimist ning nõuetekohaste dokumentide esitamist.

Täpsemat infot toetuse tingimuste ja taotlemise kohta leiab toetuse lehelt, abi saab küsida ka helistades PRIA investeeringutoetuste infotelefonil 737 7678. Nõu saab küsida ka MES nõuandeteenistuse konsulentidelt.

TEENUSED

Viljapuude hoolduslõikus, hekkide pügamine, ohtlikud puud, kändude freesimine.
Info tel. 553 7638, www.arborprof.ee

Aitame **seadustada hooneid, kasutuslubade taotlemine**. Ehitusdokument OÜ. Info: tel. 5699 3014, e-posti aadressil info@ehitusdokument.ee

KORSTNAPÜHKIMISTEENUSED. Töid teostab kutsetunnistusega korstnapühkija. Tehtud töö kohta väljastatakse nõuetekohane AKT. Lühikesed ooteajad. Helista tel 5818 3031.

Kaeveteenus, biopuhastid-septikud, pumplad, maakütte rajamine, kaevuseadmed. Asume Vasulas, kirjuta meile: info@kanall.ee või helista tel. 5630 8014.

Pargi POOD

Pargi pood otsib oma kollektiivi rõõmsameelset ja usinat **KLIENDITEENINDAJAT.**

CV saata:
kasepargi@hot.ee

2023. AASTA LEADER MEETME TAOTLUSVOOR ON AVATUD 20.02-20.03.2023

Taotlusvoorus on avatud järgmised meetmed:

1.1. VÄIKETOOTMISE JA TEENUSTE ARENDAMINE

1.2. TURISMIETTEVÕTLUSE ARENDAMINE

2.1. KOHALIKE TRADITSIOONIDE HOIDMINE JA ARENDAMINE

2.2. NOORTE AKTIVISEERIMINE

3.2. TASI PIIRKONDA JÄÄVATE VÕRGUSTIKE LOOMINE JA ARENDAMINE

3.3. REGIONAALSE JA RAHVUSVAHELISE KOOSTÖÖ EDENDAMINE

Tartumaa Arendusselts LEADER

Äksi raamatukogus on müügil raamat „Oli kord kolhoos Avangard“

Koostajad Virve Ramm, Anita Priks, 271 lk, kõvade kaantega.
Raamat koosneb kahest osast. I osa „Meenutuste kogu a 1949–1997“ annab ülevaate majandi loomisest, selle tegevusest, edusammudest, inimestest. II osa annab ülevaate Avangardi kolhoosi kultuurielust, seltsi-tegevusest ja spordist.
Raamatus on lisaks meenutustele ka palju fotosid, dokumente, tunnuskirju, artikleid. **Hind 20.-**

Meie hulgast lahkunud

ARVO SOKK
16.03.1947–11.01.2023
AIVO KIRK
26.10.1970–08.01.2023
NATALJA JÕGI
24.04.1929–12.01.2023
LINDA LUUD
01.03.1936–31.01.2023
HELE-REET LVOVA
01.01.1942–31.01.2023
ERKI HIRV
28.10.1971–23.01.2023

Eesti Vabariigi 105 aastapäeva tähistamine Tartu vallas 24. veebruaril

7.32 Pidulik lippude heiskamine Juula külaplatsil.
9.00 Pärgade asetamine Maarja-Magdaleena Vabadussamba jalamile.
10.00 Matk Palupõhja Selli-Sillaotsa matkarajal. (Korraldavad Laeva Kultuurimaja ja Tartu valla Spordikool).
11.00 Kõrveküla Maanaiste Selts Miina matk „Liigume terviseks!" „Kiluleib 2023" võitjate välja kuulutamine Kõrveküla Põhikooli esisel platsil.
11.00 Rongkäik Äksi Vabadussõja ausamba juurde Lähte Noortekeskuse eest.
12.00 Rongkäik Äksi Vabadussõja ausamba juurde Tabivere Rahvamaja eest.
12.00 Rongkäik Äksi Vabadussõja ausamba juurde Äksi Kivipargist.
13.00 Pärgade asetamine Äksi Vabadussamba jalamile.
13.30 Kontsert Äksi kirikus.
Terve päev: Tammistu Raamatukogu-Külakeskuse traditsiooniline fotokonkurss „Palju õnne Eestile!"

Kõik aastapäeva sündmused on tasuta!

Lisainfo:
Karita Tilk (kultuuritööspetsialist) karita.tilk@tartuvald.ee või 5340 7100.

MAARJA PEREJUUKSUR

AVATUD
NELJAPÄEVAL KELL 9–19
REEDEL KELL 9–17

TEL. 56659988

Palju õnne pisipõnni sünni puhul!

JASMIN MARK	29.10.2022
EVA KRASSOHHINA	04.01.2023
MIA PINDUS	05.01.2023
ELIZABETH KIHVA	08.01.2023
JETE RAIV	10.01.2023
LISETE MEKK	24.01.2023
HELERIIN NAGEL	25.01.2023
SUSANNA KASELO	26.01.2023
SEBASTIAN VEBER	01.02.2023

Sünnipäev on Sinu uus aasta,
Sinu isiklik märk ajas
mineviku ja tuleviku vahel -
Sinu tervitus homsele.

Sootaga Maanaiste Selts õnnitleb oma asutaliiget ja soovib tervist ning elurõõmu.

Külliki, Kristiina, Helve, Enn!

Et õnne tikuga otsida ei tuleks,
et valu ja kurbust südames poleks,
et ükski töbi ei kimbutaks,
et rõõmus meel ei vembutaks!

Palju, palju õnne!

Maarja-Madaleena Maarahva Selts

www.erm.ee

EESTI RAHVA MUUSEUM

UUDISED

VEEBRUAR

24.2 kl 10–18 Eesti sünnipäev ERMis: tuurid näitusel, lipumäng.
Kell 16 kontsert „Üks laul, üks viis“
Kontsert ja pääs püsinäitustele TASUTA!

25.2 Regilaulutuba TASUTA!

MÄRTS

3.3 ERMi raamatu „Gustav Ränga päevikud 1939–1948“ esitlus

4.3 kl 12 Töötuba „Kuidas kriisis hakkama saada“

7.3 kl 19 Evald Raidma ja Puka meeskvarteti kontsert „Valgeid roose“

8.3 kl 19 Alen Veziko kontsert

9.3 FA-stuudio kontserdid

9.3 kl 20 Tanel Padar „Naistepäevarock“

10.3 kl 12 ja 15 Etendus „U-TUBE“

11.3 Happy Big Band festival

14.3 kl 19 Emakeelepäeva kontsert – Mari Jürjens, Tõnis Mägi, Ain Agan ja Andre Maaker

15.3 kl 19 Paul Neitsovi kontsert

16.3 kl 19 R.A.A.A.M etendus „Diktaator, naljamees ja liiderdaja“

18.–19.3 kl 10 ERMi õpituba. Raamatute köitmine ja parandamine

18. ja 25.3 kl 10 ERMi õpituba. Kaapkübara viltimine *Õpitubadesse etteregistr. www.erm.ee/opitoad*

19.3 kl 12 ERM tantsib TASUTA!

22.3 ERMi hõimuklubi

22.–25.3 kl 19 Tartu Uus Teater „Stereo“

AVATUD NÄITUSED:

„Ole valmis! Minu kriisis hakkama saamise lugu“ *kuni 5.3*

„Edeva Eremiidi puutöökooli õpipoiste tööde väljapanek“ *kuni 12.03*

„Kaasaja kuningannadelt: kiiged ja küünlalühtrid“ *kuni 16.4*

Olga Tobreluts „Uus Mütoloogia“ *kuni 16.4*

TULEMAS:

„Nelja jalaga maa peal. Eesti talutool“. *Avatud alates 24.2.*

„Õige keha, vale keha?“ Keha kultuurilistest tähendustest Eestis. *Avatud alates 18.3.*

TARTU VALLA KULTUURIKALENDER

Ajas muutuv kultuurikalender on leitav aadressil: www.kultuurikava.ee
NB! Kõik soovijad saavad oma sündmuse kalendrisse ise märkida. Loo konto, logi sisse ja lisa sündmus! Siis ei ole vaja eraldi Kuukirjale sündmusest märku anda.

VEEBRUAR – MÄRTS 2023

Jääaja Keskuses Eesti Loodusmuuseumi külalisnäitus **„Isad ja pojad“**, trepigaleriis **Urmas Tartese makrofotode näitus**. Tulevikuteemade korrusel näitused **„Mõjukas materjal“, "Kas ehitame rehvitorni Kuule?", "Eestlane... põline rikas"**

6. märts–30. aprill **Läte Ühisraamatukogus** näitus **Papagoi Eedeni aed**. Sind ootab muinasjutu aed – maalid, moekunst, ehted.

24. veebr Vaata Eesti Vabariigi 105 aastapäevale pühendatud sündmusi Tartu vallas leheküljelt 23.

28. veebr Kell 12.00–14.30 Vedu raamatukogus **Brain Games OÜ tutvustab lauamänge lastele ja noortele** vanuses 7–15 eluaastat. Võib tulla ka koos vanemate või vanavanematega. Info ja reg. Mare telefonil 551 9676.

5. märts Kell 12.00 **Äksi kunstipäev.** Oodatud on kõik – algajad ja ka edasijõudnud, suured ja ka väikesed. Erinevad juhendajad. Kohtume iga kolme nädala tagant. Osalustasu 10.- Perele 20.- Alla 12-a tasuta.

10. märts Kell 20.30 Tabivere Rahvamajas **Nedsaja Küla Bänd**. Pilet veebr lõpuni 12.-, märtsis 15.- Broneeri laud. Piletid fienta.com.

11. märts Kell 10.00 **Tartu valla talimängude III etapp** Kõrveküla Põhikooli Spordihoones. Kavas võrkpall, meeste korvpall, koroona, mälumäng.

11. märts Kell 19.00 **Peoõhtu** Maarja-Magdaleena Rahvamajas. Tantsuks **ansambel Lycille**. Tantsuvaheaegu sisustab eksootiliste tantsudega artist Kuubast. Pilet 10.-

11. märts Kell 20.00 **Tantsuõhtu koos Anne Lohoga** Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses. Broneeri laud ja osta piletid fienta.com või Tammistu raamatukogust. Oma söök ja jook. Pilet 15.-

18. märts Kell 16.00 **Etendus „Tühjad hällid“** Maarja-Magdaleena Rahvamajas. Humoorikas lugu kolmes vaatuses kahe vaheajaga. Esitaja Wiera Teater. Tavapilet 9.-, sooduspilet 7.-

19. märts Kell 12.00–14.00 **Liikumispäev Tere kevad Tartu valla lastele** Kõrveküla Põhikooli Spordihoones. Jumping aeroobika, mänguline võimlemine, paigalt kaugushüpe, korvpalli vabavisked, 30 m jooks.

21. märts Kell 19.00 Laeva Kultuurimajas **Andres Dvinjaninovi monokomöödia „Vanuse 50 varjundit“**. Etenduse kestvus 1h 20 minutit. Piletid Fienta.com või eelnevalt kohapealt. Pileti hind 15.-

22. märts Kell 11.30 **Lasteetendus „Prügikuningriik“** Tabivere Rahvamajas. Etendust lavastab Lepatriinu Lasteteater. Sobilik lasteaia ja 1.–3. klassi lastele. Pilet 3.-

25. märts Kell 11.30 **Tabivere ranna teine sauna päev.** Kutsume ka teid sellel osalema. Info tel 5621 1958, Gabriel. Saunade registreerimine käib. Meeskonna registreerimise avame 01.03.2023.

26. märts Kell 12.00 **Äksi kunstipäev.** Oodatud on kõik – algajad ja ka edasijõudnud, suured ja ka väikesed. Erinevad juhendajad. Kohtume iga kolme nädala tagant. Osalustasu 10.- Perele 20.- Alla 12-a tasuta.

29. märts Kell 12.00 Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari **eakate tund Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses.**

TAMMISTU **MAARJA-MAGDALEENA** **TABIVERE** **ÄKSI**
LÄHTE **LAEVA** **VEDU** **KÕRVEKÜLA**

